

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poronhoitolain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poronhoitolain muuttamisesta (HE 152/2020 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Maa- ja metsätalousvaliokunta (MmVM 10/2020 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja arvioi lainsäädännön toimivuutta ja porovahinkolautakunnan toimintaa sekä antaa maa- ja metsätalousvaliokunnalle asiasta selvityksen vuoden 2023 loppuun mennessä.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

poronhoitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poronhoitolain (848/1990) 32 §:n 1 momentti, 34 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 36—38 §, 43 §:n 4 momentti ja 51 §,
sellaisina kuin niistä ovat 34 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 54/2000 sekä 36 ja 38 § osaksi laissa 1466/2009, sekä
lisätään 36 §:n edelle uusi luvun otsikko, lakiin uusi 36 a ja 37 a § sekä 39 §:n edelle uusi luvun otsikko seuraavasti:

32 §

Aitaamisvelvollisuus

Paliskunta on velvollinen rakentamaan aidan, muun laitteen tai rakennelman (*aitaaminen*) viljelysten ja muualla kuin saamelaisten kotiseutualueella myös puutarhojen, vakinaisten asuntojen

Eduskunnan vastaus EV 170/2020 vp

pihojen ja muiden erityiseen käyttöön otettujen alueiden suojaamiseksi poroilta. Aitaamisvelvollisuuden edellytyksenä on, että aitaaminen on tarpeen vahinkojen estämiseksi ja että rakentamiskustannukset ovat kohtuulliset aitaamisesta todennäköisesti saatavaan hyötyyn verrattuna.

34 §

Korvattava vahinko

Porojen maa- ja metsätaloudelle aiheuttama vahinko samoin kuin porojen 31 §:n 1 momentissa tarkoitettulla alueella aiheuttama vahinko on korvattava vahinkoa kärsineelle. Vahingonkorvausta voidaan sovitella siten kuin vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään. Vahingonkorvausta ei kuitenkaan suoriteta:

Edellä 1 momentissa tarkoitettua korvattavasta vahingosta, josta vahinkoa kärsinyt vaatii korvausta, on ilmoitettava paliskunnalle ilman aiheetonta viivytystä.

6 a luku

Porovahinkolautakunta ja sen tehtävät

36 §

Porovahinkolautakunta

Porovahinkolautakunta on riippumaton asiantuntijaelin. Lautakunnan jäseninä ovat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään viisi muuta jäsentä. Jäsenet ovat sivutoimisia ja toimivat virkavastuulla.

Maa- ja metsätalousministeriö nimittää porovahinkolautakunnan jäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan. Ennen jäsenten nimittämistä maa- ja metsätalousministeriön on kuultava asian kannalta keskeisiä tuottaja- ja elinkeinojärjestöjä.

Ruokavirasto huolehtii lautakunnan hallintopalveluista sekä päättää sen jäsenten palkkioiden ja korvausten perusteista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lautakunnan jäsenten nimittämisestä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan myös säännökset jäsenten kelpoisuusvaatimuksista sekä lautakunnan toiminnan järjestämisestä.

36 a §

Porovahinkolautakunnan tehtävät

Porovahinkolautakunnan tehtävänä on pyynnöstä antaa lausuntoja siitä:

- 1) mikä on paliskunnan 32 §:ssä tarkoitettu aitaamisvelvollisuus;
- 2) ovatko porot aiheuttaneet 34 §:ssä tarkoitettua korvattavaa vahinkoa ja mikä on vahingon suuruus vahinkolajeittain eriteltynä;

Eduskunnan vastaus EV 170/2020 vp

3) mikä on 43 §:n 4 momentissa tarkoitettu porojen käypä hinta.

Jos muu vahingon aiheuttaneeseen tekoon kuulumaton seikka on myös ollut 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun vahingon syynä, lausunnossa ilmoitetaan arvio asian vaikutuksesta vahingon suuruuteen.

Porovahinkolautakunnalle kuuluu myös sovittelu 1 momentissa mainittuja seikkoja koskevis-
sa riita-asioissa.

37 §

Lausuntoasian käsittely

Porovahinkolautakunnalta pyydetään lausuntoa kirjallisesti. Lausuntoa voi pyytää paliskunta, maan omistaja tai haltija taikka vahinkoa kärsinyt tai muu korvaukseen oikeutettu. Pyyntöä tulee ilmoittaa asian osapuolten nimet ja osoitteet sekä tarpeelliset tiedot asiasta, jota lausuntopyyntö koskee.

Lausuntoa ei tarvitse antaa, jos lausuntopyyntö on ilmeisen aiheeton. Jos lausuntoasiassa on annettu tuomioistuimen ratkaisu tai asian tiedetään olevan vireillä tuomioistuimessa, lautakunta ei ratkaistuilta tai oikeudenkäynnin kohteena olevilta osin saa käsitellä osapuolen tekemää lausuntopyyntöä. Jos lautakunnan toimivaltaan kuuluva asia on vireillä tuomioistuimessa, lautakunta voi kuitenkin antaa lausunnon tuomioistuimelle sen pyynnöstä.

Asiassa on toimitettava katselmus, ellei sitä pidetä ilmeisen tarpeettomana. Katselmuksen voi toimittaa kotirauhan piiriin kuuluvalla alueella vain kiinteistön haltijan luvalla. Lautakunnalla on oikeus saada osapuolilta lausunnon antamisen kannalta välttämättömät asiaan liittyvät asiakirjat. Asian käsittelyssä ja ratkaisemisessa noudatetaan muutoin, mitä hallintolaissa (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään.

37 a §

Sovinnosta

Edellä 36 a §:n 1 momentissa mainittuja seikkoja koskevan riita-asian osapuolet voivat pyytää, että porovahinkolautakunta määrää yhden jäsenensä avustamaan osapuolia ratkaisemaan asiansa sovinnollisesti. Jos pyyntö tehdään lausuntopyynnön tultua vireille, lausuntopyynnön käsittely keskeytyy sovittelumenettelyn ajaksi. Tarvittava katselmus voidaan kuitenkin pitää ennen keskeytystä, jos katselmuksen tarkoituksen toteutuminen muutoin vaarantuisi. Lausuntopyynnön käsittely päättyy sovinnon syntyessä.

Käräjäoikeus voi vahvistaa 1 momentissa tarkoitettussa menettelyssä tehdyn sovinnon täytännönpanokelpoiseksi siten kuin riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (394/2011) säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 170/2020 vp

38 §

Maksut ja kustannukset

Lausunnoista sekä käsittelystä, joka on päättynyt lausuntopyynnön peruuttamiseen muun syyn kuin saavutetun sovinnon vuoksi, peritään maksu asian vireille panneelta. Sovittelumenettelystä sekä ilman sovittelua sovintoon päättyneestä lausuntoasian käsittelystä peritään maksu, joka jakautuu osapuolten kesken tasan.

Maksuista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maksut voidaan säätää omakustannusarvoa alemmiksi. Maksuihin sovelletaan muutoin, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Omista kustannuksistaan osapuolet vastaavat itse.

6 b luku

Oikeus poroaitojen rakentamiseen ja puun ottoon

39 §

Poroaitojen rakentaminen

43 §

Porokarjan luovuttaminen

Luovuttajan vaatimuksesta paliskunnan on käytettävä etuosto-oikeuttaan, jos se on evännyt porokarjan saantoluvan. Etuosto-oikeutta käyttäessään paliskunnan on ostettava kaikki luovutetut porot ja maksettava niistä porojen luovuttajalle sama hinta, jonka hän olisi saanut ostajalta. Jos luovutus oli vastikkeeton tai kauppahinta olennaisesti poikkesi käyvästä hinnasta, paliskunnan on maksettava luovuttajalle porojen käypä hinta.

51 §

Vakuutus

Ennen tehtävänsä ryhtymistä poroisännän, varaisännän, työnjohtajan sekä poroerotuksen lukumiehen on allekirjoitettava vakuutus.

Tarkemmat säännökset vakuutuksesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Eduskunnan vastaus EV 170/2020 vp

Tämän lain voimaan tullessa asetettuina olevat arvioimislautakunnat jatkavat siihen saakka, kunnes maa- ja metsätalousministeriö on asettanut tämän lain mukaisen porovahinkolautakunnan.

Arvioimislautakunnassa ennen porovahinkolautakunnan asettamista vireille tullut asia käsitellään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Helsingissä 3.12.2020

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri